

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. október 20.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2021. október 20. 8:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

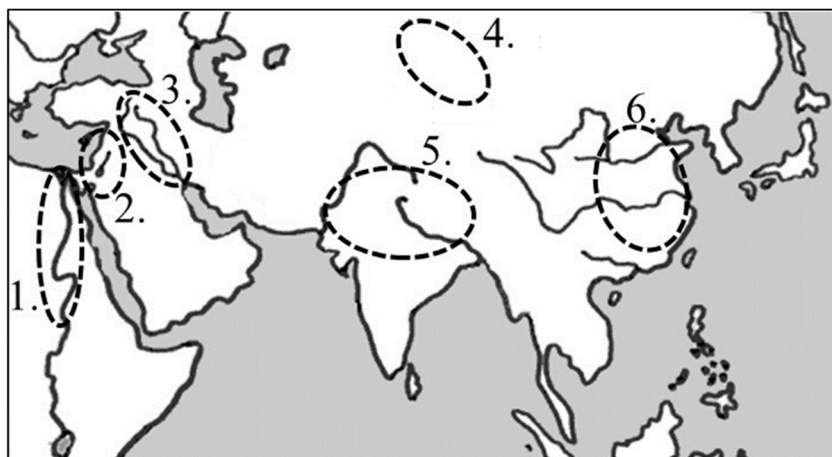
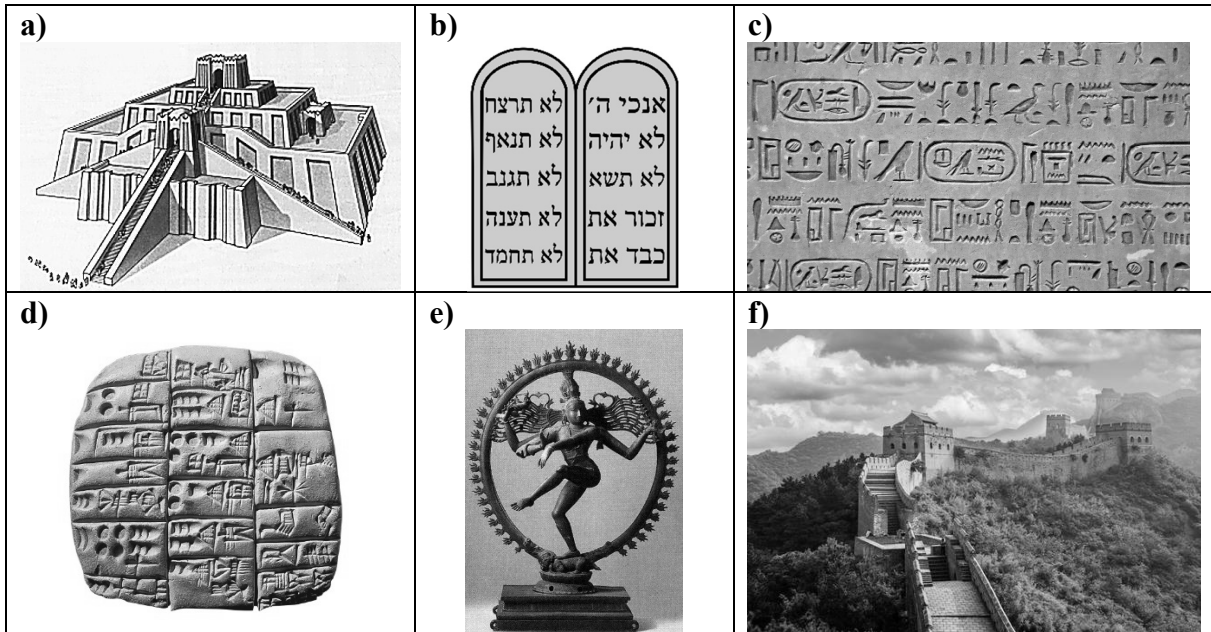
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori keleti kultúrához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Rendelje a képekhez a hozzájuk köthető civilizáció földrajzi elhelyezkedését jelző sorszámot! Írja a térképvázlaton szereplő sorszámot a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszámot többször is felhasználhat, egy sorszám kimarad.



Kép betűjele	Térképi sorszám
a)	
b)	
c)	
d)	
e)	
f)	

Milyen funkciókat látott el az a) jelű képen látható épület? Írjon kettőt!

g)

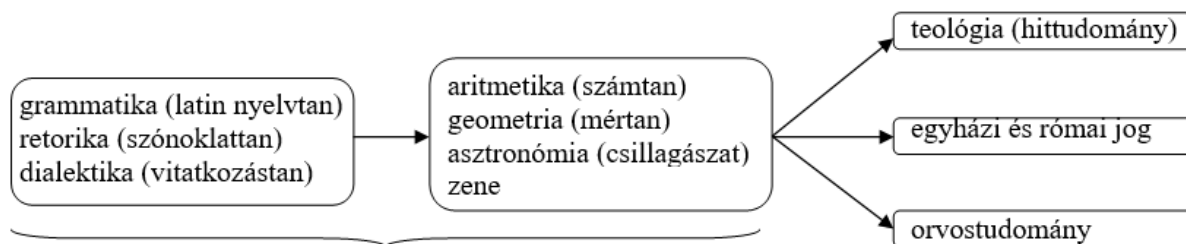
h)

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**2. A feladat a középkori kultúrához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

„Az asztalnál felolvasást vagy zenét hallgatott. A felolvasások tárgyai a régi idők történetei és a régiek cselekedetei voltak. Szerette Szent Ágoston könyveit, különösképpen azt, amelynek címe: De civitate Dei [Az Isten Városáról]. [...] Nem érte be pusztán az anyanyelvével, de gondot fordított rá, hogy idegen nyelveket is tanulmányozzon. Különösen a latinnak volt mestere, annyira, hogy ugyanolyan jól beszélt, mint az anyanyelvét; de a görögöt jobban értette, mint ahogy beszélt. Olyan ékesszóló volt, hogy talán jobb volt egy szónoklattanárnál is. Legbuzgóbban tanulmányozta a szabad művészeteket, azokat nagyra becsülte, akik erre tanították, és tisztelettel adózott nekik. Grammatikaleckéket Petrus Pisanus [pisai Péter] diakónustól [papi rang] vett, aki ezidőtájt már idős ember volt. Egy másik diakónus, Albinus, vezetéknevén Alcoinus, a Britanniába való szászok közül, kora legnagyobb tudósa volt más tudományokban tanítója. Sok időt és munkát töltött a szónoklattan, a dialektika és különösen a csillagászat tanulmányozásával, megtanult számolni és nagy kíváncsisággal tanulmányozta az égitestek mozgását. Megpróbált írni is, és rendszerint írotáblákat és lapokat tartott ágyában a párnája alatt, hogy a pihenő idejében hozzászoktassa kezét a betűk formálásához, de mert nem kezdte erőfeszítéseit idejekorán, hanem már idősebb korában, ez kis sikerrel járt.” (Einhard: Nagy Károly élete, 830 körül)



hét szabad művészet

A középkori tudományok és művészetek rendszere

a) Nevezze meg a hét szabad művészet közül azt a kettőt, amelyeket az idézett forrásrészlet alapján Nagy Károly nem tanult! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

b) Nagy Károly két említett tanítója közül melyik származott a császár birodalmán kívülről? (0,5 pont)

.....

c) Mi lehetett az oka Nagy Károly – a forrásrészletben említett – idegennyelvtanulásának? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Így tudta megértetni magát kiterjedt birodalma lakóival.
2. Ilyen nyelvű területeket akart egyesíteni.
3. Ezek voltak a tudományok és a művészetek nyelvei.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Fogalmazza meg röviden Nagy Károly kedvelt olvasmánya és tanítómestereinek személye alapján a középkori kultúra egy alapvető jellegzetességét! (1 pont)

.....

e) Einhard műve propagandisztikus céllal íródott. Fogalmazza meg, Nagy Károly mely politikai törekvését próbálta igazolni ez a mű! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

3. A feladat az Árpád-kori Magyarország társadalmával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „A szabad jövevények, mint a tótok vagy más idegenek, a kik másoknak a földjén munkálnak, csak az ő szabadságukért adjanak dénár [pénzbeli] adót; ennek felette egyéb dénárokat [...] senki ne vegyen rajtuk.” (*Könyves Kálmán törvénye*)

B) „Amikor a tatárok váratlan betörése által [...] nagy veszteség érte országunkat, [...] lakói [...] nagyobb részét áldozatul estek a fent mondott népség öldöklésének, s kevesen maradtunk életben, ezért [...] bizonyos erődítésre alkalmas helyeket híveinknek juttatunk, hogy várépítésre lehetőségük és módjuk legyen. Ezek közül a Baranya vármegyében fekvő Szársomlyó hegyet Miklós dubicai ispánnak [...] adományoztuk.” (*Uralkodói oklevél*)

C) „Azt is akarjuk, hogy sem mi, sem utódaink valamely hatalmas kedvéért [e társadalmi csoportba tartozókat] soha el ne fogassanak, [azok birtokait] fel ne dúlják, hacsak előbb [...] bírói úton el nem ítélték őket. Úgyszintén semmiféle adót, sem szabad dénárokat nem fogunk szedetni [...] birtokai[k] után, sem az ő házaikba vagy falvaikba nem szállunk, hacsak nem hívnak bennünket.” (*Aranybulla*)

D) „Az olyan[oknak] [...] pedig, akik első és törvényes házasságban élnek, minthogy a szeretet kötötte és a Szentlélek bírta egybe őket, ideiglen[esen] [...] engedelmet adtunk, míg az apostoli szentatya adna tanácsot róluk nekünk.” (*Szent László törvénye*)

a) Írja be a következő táblázat megfelelő mezőjébe a felsorolt társadalmi csoportok közül annak a sorszámát, amelyikre a forrásban szereplő intézkedés vonatkozik! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Két sorszám kimarad.

1. bárók 2. hospesek 3. jobbágyok 4. papok 5. polgárok 6. szerviensek

A forrás betűjele	A társadalmi csoport sorszáma
A)	
B)	
C)	
D)	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Tegye időrendbe a forrásokat keletkezésük szerint! Írja a táblázatba a források betűjeleit! A legkorábbival kezdje!

1.	2.	3.	4.

Állapítsa meg, mely forrásokban szereplő intézkedések közvetlen céljait írják le a következő állítások! Írja a megfelelő forrás betűjelét az állítás után! Egy állításhoz egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad.

c) az ország védelmi képességeinek növelése

A forrás betűjele:

d) munkaerő biztosítása a mezőgazdaság számára

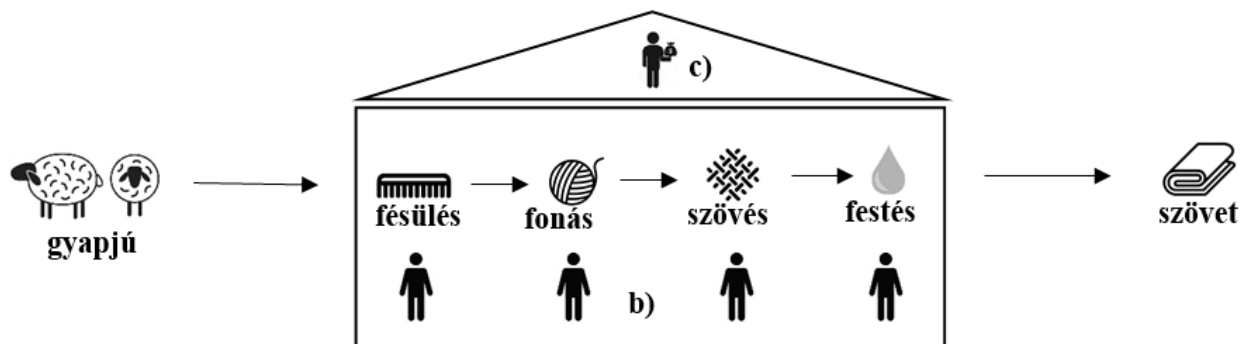
A forrás betűjele:

e) a földbirtokkal rendelkező közrendű szabadok elégedetlenségének csökkentése

A forrás betűjele:

4 pont	
--------	--

4. A feladat a kora újkori gazdaságtörténethez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével!



Egy kora újkori textilüzem működésének ábrája

a) Nevezze meg az ábrán bemutatott üzemszervezési formát! (0,5 pont)

.....

Egészítse ki az ábra jelmagyarázatát! Nevezze meg szakkifejezéssel a betűvel jelölt alakokat! (Elemenként 0,5 pont.)

b)

c)

d) Milyen munkaszervezési változás figyelhető meg az ábrán a középkori céhes termeléshez képest? (0,5 pont)

.....

„Ez a megye [Sussex] tele van vasbányákkal és kohókkal [...]. A vas azonban, amelyet itt állítanak elő, nem mindenütt egyforma jó minőségű, és általában törékenyebb, mint a spanyol, ami vagy természetéből következik, vagy összetételéből és edzettségi fokából. Mindenesetre a bányatulajdonosok ágyúk és más egyebek öntésével nagy hasznot húznak belőle [...]. Üveghuták [üvegekészítő műhelyek] sem hiányoznak ebből a megyéből, az üveg azonban – nem tudni, hogy az anyag vagy a készítmény miatt – nem valami tiszta és átlátszó, így csak kevésbé tehetős emberek használják.” (William Camden angol földrajztudós útleírása, 1610)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e) William Camden szerint az új üzemek termékei gyengébb minőségűek. Fogalmazza meg az általa említett két általános okot! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

f) Fogalmazza meg, hogy mi volt az összefüggés az új üzemekben előállított termékek minősége, ára és piaca között! Válaszában mindhárom elemre térjen ki! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

5. A feladat Mária Terézia gazdaságpolitikájával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

„Továbbá [...] mindazon termelvények[nek] [iparcikkeknek] és terményeknek, melyekben az osztrák tartományokban hiány mutatkozik, a Magyarországból külföldre való kivitele [...] nagyobb [30%] vámmal sújtatik, hogy így azok birtokába az osztrákok olcsón juthassanak. Az oly iparcikkeket, melyeket az osztrák ipar elő tud állítani, külföldi országokból [...] Magyarországra bevinni [...] magas, az érték 30 [...] százalékát tevő vámmal sújtatnak. Elrendeli nevezett rendelet, hogy a magyar iparcikkek az osztrák tartományokba való bevitelük esetén külföldieknek, az osztrák ily nemű áruk pedig Magyarországra szállítva, belföldieknek tekintessenek, tehát amazok 30%, ezek pedig 3%-os vámot fizessenek.” (Korabeli gazdasági szakkönyv Mária Terézia vámrendeletéről, 1797)

Döntse el, mekkora vámtétel terhelte a táblázatban szereplő termékeket az idézett szöveg szerint a 18. század végén! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorba csak egy X jelet tegyen!

A szállított áru és a szállítás iránya	Vámtétel		
	0%	3%	30%
a) Aradról búza Bécsbe			
b) Prágából eke Pozsonyba			
c) Egerből bor Budára			
d) Párizsból posztó Esztergomba			

e) Milyen, a Habsburg Birodalom egészének gazdaságára vonatkozó céljai voltak a forrásban leírt intézkedéseknek? Fogalmazzon meg kettőt!

1.

2.

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**6. A feladat a szocializmus irányzataival kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „Az első aktus, amelyben az állam valóban az egész társadalom képviselőjeként lép fel – a termelési eszközök birtokba vétele a társadalom nevében –, egyszersmind utolsó aktusa is mint államnak. Az államhatalom társadalmi viszonyokba való beavatkozása az egyik területen a másik után feleslegessé válik, és magától elenyészik azután.”
(Engels német filozófus, 1878)

B) „A demokráciában, a köztársaságban, ahol általános választójog van, az állam a proletariátus számára nem valami erős, teljesen bevehetetlen erődítmény. [...] Ma az államba részben már valóban behatolt ez a demokratikus, népi, szocialista erő, és teljes joggal remélhetjük [...], hogy szervezés, nevelés és propaganda útján annyira teljesen, mélyen és döntően fog behatolni, hogy [...] a proletár és szocialista állam lép az oligarchikus és burzsoá állam helyébe.” (Jaurès francia politikus, 1903)

C) „A marxizmus a munkáspártot neveli, a proletariátus élcsapatát neveli: amely meg tudja ragadni a hatalmat és el tudja vezetni az egész népet a szocializmushoz, tudja irányítani és szervezni az új rendet, az összes dolgozók és kizsákmányoltak tanítója, vezetője, vezére tud lenni társadalmi életüknek a burzsoázia nélküli és a burzsoázia ellenére való berendezésében.” (Lenin, 1917)

D) „Alapvető hibát követnek el [...] akik a két társadalmi osztályt eleve egymás ellenségének tartják, mintha a természet a gazdagokat és a szegényeket arra teremtette volna, hogy állandó harcban egymást irtsák. [...] Hiszen teljes mértékben egymásra vannak utalva: sem a tőke munka nélkül, sem a munka tőke nélkül nem lehet meg.”
(XIII. Leó pápa körlevele, 1891)

E) „A demokrácián osztályuralom nélküliséget értünk, s ezzel olyan társadalmi állapotot, ahol egy osztály sem élvez politikai privilégiumot [kiváltságot] a közösséggel szemben. [...] A proletárdiktatúra ma már túlhaladott fogalom.” (Bernstein német politikus, 1899)

F) „Az egész társadalom mindinkább két nagy ellenséges táborra szakad, két nagy, egymással homlokegyenest szembenálló[kra] [...]: burzsoáziára és proletariátusra.”
(Marx, 1848)

a) Melyik alapvető emberi jogot nem veszi figyelembe az A) forrás? (0,5 pont)

.....

b) Melyik források szerzői nem értenek egyet a C) betűjelű forrásban leírt módszerrel az idézett részletek alapján? Írja a három forrás betűjelét a pontozott vonalakra! (Elemenként, 0,5 pont.)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Nevezze meg szakkifejezéssel azt a fogalmat, amely a D) és F) betűjelű források aláhúzott részéhez egyaránt kapcsolódik! (0,5 pont)

.....

d) Nevezze meg a szocializmus azon irányzatát, amelyhez az E) betűjelű forrás kapcsolható! (0,5 pont)

.....

e) Magyarázza meg saját szavaival a B) betűjelű forrás szerzője szerint miért nincs szükség a proletárdiktatúrára! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

**7. A feladat a reformkori magyar társadalommal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

„Minél több szabad, jussokkal bíró tagokból áll egy nemzet, annál hatalmasabb. Ha a polgári alkotmánynak malasztját [áldásait] a parasztság is érezni fogja s azokban részesülend, bizonytal szívén fog annak fennmaradása és öregbedése fekünni ahelyett, hogy most, midőn azon alkotmánynak inkább csak terheit, de hasznát majd[nem] nem is érzi, vagy ellenséges idegenséggel van az iránt.” (Wesselényi Miklós, 1833)

a) Mely kifejezések írják le a forrásban megjelenő törekvéseket? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

1. a magyar államnyelv bevezetése
2. érdekegyesítés
3. a függetlenség kivívása
4. nemzetiségi autonómia biztosítása
5. a polgári átalakulás előmozdítása

b) Magyarázza meg annak a nemzetfelfogásnak a lényegét, amelyet a szerző elavultnak tekintett! (1 pont)

.....

c) Melyik konkrét, a korabeli országgyűlésen napirendre kerülő reform mellett érvelt a szerző? Nevezze meg szakkifejezéssel! (0,5 pont)

.....

d) Magyarázza meg, mely ellentmondásra utal a forrás aláhúzott része! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e) Nevezze meg azt a személyt, akire a következő leírás vonatkozik! Keresztnevet is írjon! (0,5 pont)

Az idézett forrás megjelenésekor az országgyűlésen, Szatmár megye követeként Wesselényi Miklós mellett a reformokért küzdők másik vezéralakja volt. Kortársai nemcsak politikai tevékenysége, hanem irodalmi munkássága miatt is nagyra becsülték.

.....

4 pont	
--------	--

8. A feladat a két világháború közötti gazdasági világválsághoz kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével!

A) „Önök és én is tisztában vagyunk a bankválsággal, és azzal a veszéllyel, ami az emberek megtakarításait fenyegette. Március 6-án minden országos bankot bezártunk. Egy hónappal később már a betétek 90%-ához hozzáférhettek a tulajdonosaik. Ma már csak a betétek 5%-a van zárva az országos bankokban.” (F. D. Roosevelt, 1933)

a) Magyarázza meg saját szavaival, miért mehettek volna csődbe a bankok az A) betűjelű forrásrészletben leírt intézkedés nélkül! (1 pont)

.....

B) „Ugyanezt a célt [a válságkezelést] szolgálja azon középítkezések hatalmas programja, amire hárommilliárd dollárt fordítunk: utakat és hajókat építünk, elhárítjuk az árvízveszélyt, fejlesztjük a belföldi hajózást és számos más önfenntartó települési és tagállami [infrastrukturális] beruházást támogatunk.” (F. D. Roosevelt, 1933)

Magyarázza meg saját szavaival, hogyan járultak hozzá a B) betűjelű forrásrészletben olvasható intézkedések a válságkezeléshez az alábbi szempontok szerint! (Elemenként 0,5 pont.)

b) A fogyasztás bővítése:

c) A vállalkozások költségeinek csökkentése:

d) A túltermelés elkerülése:

C) „Ha minden munkaadó egy ágazaton belül megállapodik abban, hogy ugyanazt a bért fizeti – mégpedig tisztességes bért –, és ugyanannyi munkaidőt vár el – mégpedig tisztességes munkaidőt –, akkor a magasabb bérek és rövidebb munkaidő egyik munkaadót sem károsítja meg. Sőt, ez sokkal jobb, mint a munkanélküliség és az alacsony bérek.” (F. D. Roosevelt, 1933)

e) Magyarázza meg saját szavaival, miért érintené hátrányosan a munkaadót a magasabb bér és rövidebb munkaidő! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) Nevezze meg szakkifejezéssel Rooseveltnek a forrásrészletekben ismertetett gazdasági programját! (0,5 pont)

.....

4 pont

9. A feladat Magyarország történelmének 1918–1920 közötti időszakával kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Rendelje a korabeli plakátokat a megfelelő időszakhoz! Írja a plakátok betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! *Egy betűjelet csak egy helyre írjon!*

A)



B)



C)

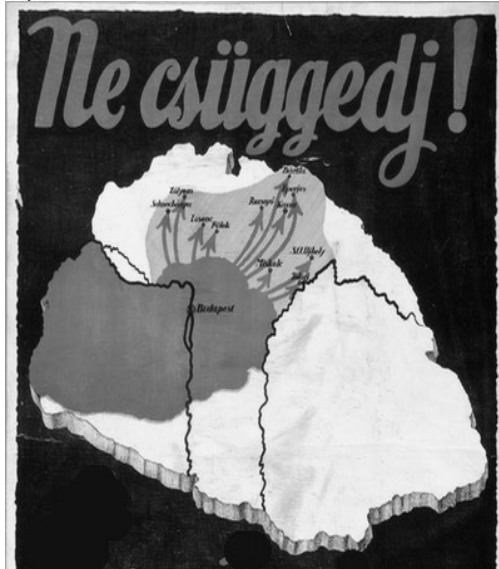


D)



--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

E)



F)



Őszirózsás forradalom és a polgári demokratikus kísérlet időszaka	Tanácsköztársaság időszaka	Ellenforradalmi rendszer időszaka

Mely plakátokra igazak a következő állítások! Írja a plakát betűjelét a táblázatba! Egy betűjel kimarad.

Állítás	Plakát betűjele
b) IV. Károly ellen lép fel.	
c) A belső rend erőszakos fenntartására utal.	
d) Katonai sikerre utal.	
e) Az etnikai határok figyelembe vételét követeli.	
f) A kommunistákat és a zsidókat egy társadalmi réteg megtévesztésével vádolja.	

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

G) „Mikor még távol voltunk innen, [...] gyűlöltük és átkoztuk Budapestet, mert nem azokat láttuk benne, akik szenvedtek, akik mártírok lettek, hanem az országnak itt összefolyt piszkát. [...] Ez a város megtagadta ezeréves múltját, ez a város sárba tiporta koronáját, nemzeti színeit. [...] De minél jobban közeledtünk, annál jobban leolvadt szívünkről a jég, és készek vagyunk megbocsátani. Megbocsátunk akkor, hogy ha ez a megtévelyedett város visszatér megint a hazájához, szívéből, lelkéből szeretni fogja a rögöt, amelyben őseink csontjai porladoznak, szeretni azt a rögöt, amelyet veritékes homlokkal munkálnak falusi testvéreink, szeretni a koronát, a dupla keresztet. Katonáim, miután földjeikről betakarították Isten áldását, fegyvert vettek a kezükbe, hogy rendet teremtsenek itt e hazában.” (Horthy Miklós beszéde, 1919. november 16.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

g) Kiket nevez mártíroknak Horthy a G) betűjelű forrásrészletben? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A világháború áldozatait.
2. A fehérterror áldozatait.
3. A vörösterro áldozatait.

h) Nevezze meg azt a két – a 19. században kibontakozott – politikai eszmét, amelyeket Horthy az idézett részlet alapján követendőnek gondolt!

.....

i) Mely tisztség viselőjeként vonult be Horthy Budapestre? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Magyarország kormányzója volt.
2. A Nemzeti Hadsereg főparancsnoka volt.
3. A magyar flotta főparancsnoka volt.

j) Miért nem vonult be Horthy Budapestre közvetlenül a Tanácsköztársaság bukása után? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A város román megszállás alatt állt.
2. A város szovjet megszállás alatt állt.
3. A város német megszállás alatt állt.

8 pont	
--------	--

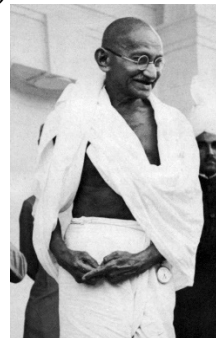
10. A feladat a gyarmati rendszer felbomlásához kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)



Gandhi fiatal korában

B)



Gandhi, mint az indiai függetlenségi mozgalom vezére

a) Hasonlítsa össze Gandhi ruházatát az A) és a B) betűjelű képen! Fogalmazza meg a különbséget mindkét képre utalva! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

C)



Gandhi egy rokkával

b) Az indiai függetlenségi mozgalom mely konkrét célját jeleníti meg Gandhi a C) betűjelű képen? (1 pont)

.....

c) Gandhi milyen jellegű ellenállási módszerrel kívánta elérni India függetlenségét? Válaszoljon a forrás és ismeretei segítségével! (1 pont)

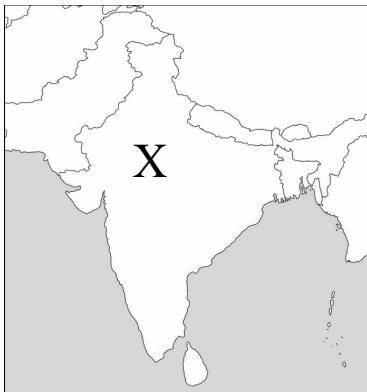
„Az erő nem testi képességből fakad. Forrása a rendíthetetlen akarat.” (Gandhi)

.....

d) Mikor valósult meg Gandhi mozgalmának fő politikai célja? (0,5 pont)

A cél megvalósulásának évszáma:

e) Mely vallás követői vannak többségben a térképvázlaton X-szel jelölt utóállamban? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)



1. kereszténység
2. iszlám
3. buddhizmus
4. hinduizmus

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**11. A feladat a Kádár-korszak gazdaságpolitikájával kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

Rendelje a gazdasági reformról szóló forrás sorszámával és aláhúzással jelölt egyes céljait az állításokhoz! Írja a sorszámokat a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorszámot többször is felhasználhat. (Elemenként 0,5 pont.)

„A reform [...] arra törekszik, hogy az [1.] egyres dolgozó életszínvonala a jelenleginél jobban függjön munkája társadalmi hasznosságától, egyéni teljesítményétől és a kollektív munka eredményességétől. Politikai cél továbbá, hogy [2.] megszüntessük [...] [a] túlzott kötöttségeket, visszaszorítsuk a bürokratikus tendenciákat. A szocializmus fejlődését, a közérdeket szolgáló alkotó munka szabadabb kibontakozására van szükség. [...] Gazdaságpolitikánk fontos elve [3.] a lakosság jelenlegi foglalkoztatottsági színvonalának jövőbeni fenntartása és a dolgozók munkához való jogának biztosítása.” (Az MSZMP KB határozata a gazdasági mechanizmus reformjáról, 1966)

Állítás	Sorszám
a) A reform során a szocialista rendszer fennmaradását biztosító „fékeket” is beiktattak.	
b) Lehetővé tették nagyobb fizetési különbségek kialakulását.	
c) A központi tervek csak kereteket szabtak meg, nem pontos mennyiségeket.	
d) A teljes foglalkoztatás alapelvét nem adták föl.	
e) Bizonyos árucikkek esetében engedélyezték az árak szabad mozgását.	
f) Növelték a vállalatok helyben meghozható döntési lehetőségeit.	

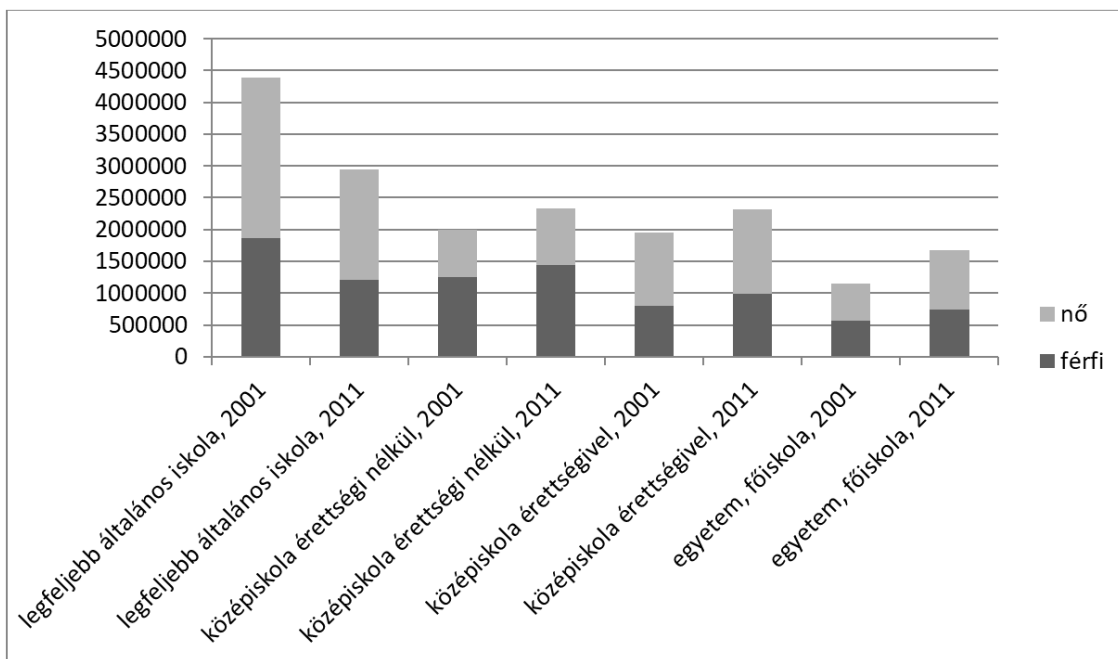
**g) Mely, a keleti blokkon belüli nemzetközi esemény járult hozzá a reform leállításához?
(1 pont)**

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**12. A feladat a mai Magyarország társadalmával kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a diagramok és ismeretei segítségével!**



*A különböző iskolai végzettséggel rendelkező nők és férfiak száma (fő)
Magyarországon 2001-ben és 2011-ben (a 7 évesnél idősebb népesség körében)*

a) Karikázza be annak a két állításnak a sorszámát, amelyek igazak! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A középiskolai, vagy annál magasabb végzettséggel rendelkezők száma növekedett a bemutatott időszakban.
2. A középiskolai vagy annál magasabb végzettséggel rendelkezők körében minden iskola-típust tekintve magasabb a nők aránya.
3. A lakosságnak több mint a fele rendelkezett érettségivel 2011-ben.
4. A felsőoktatásban nőtt a legnagyobb mértékben a nők aránya a bemutatott korszakban.
5. Az érettségivel nem rendelkező férfiak száma nőtt a bemutatott korszakban.

b) 2001 és 2011 között a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező foglalkoztatottak száma nagyjából 670 ezerről 420 ezerre esett vissza, miközben az összes foglalkoztatott száma ennél jóval kisebb mértékben csökkent. Magyarázza meg a legalacsonyabb végzettségűek körében tapasztalható visszaesés két alapvető okát! (Elemenként 1 pont.)

1.
2.

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, adatsor, térkép) lelőhelyei:

1. https://www.mcse.hu/helyi-csoportok/kiskun_, https://hu.wikipedia.org_, https://24.hu/tudomany_, https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu_, https://in.pinterest.com/pin/126804545733809495/?d=t&mt=signup_, https://www.nkp.hu/tankonyv/foldrajz_10/lecke_05_005_6, <https://washburn.edu/cas/history/stucker/EHemMap.html>
2. <http://vmek.oszk.hu/02600/02636/02636.htm>
3. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=07700000.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei>
- B) Száray Miklós: Történelem II. Középiskolák, 10. évfolyam Bp. 2012.
- C) https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_05_018
4. Száray Miklós: Történelem II. Középiskolák, 10. évfolyam Bp. 2012.
5. Berzeviczy Gergely: Magyarország kereskedelméről és iparáról, 1797.
6. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10/lecke_03_029
<https://www.marxists.org/magyar/archive/marx/1848/communist-manifesto/index.htm>
Történelem érettségi emelt szint 2006 február
http://www.vatican.va/content/leo-xiii/hu/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum.html#N17
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tanulmanyi_versenyek/oktv/oktv2013_2014_2ford/tort_flap2f_oktv_1314.pdf
<https://www.marxists.org/magyar/archive/marx/1848/communist-manifesto/index.htm>
7. Wesselényi Miklós: Balítéletekről. Lipcse, 1833.
8. <http://docs.fdrlibrary.marist.edu/firesi90.html>
9. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_7/img/k_zt_rsas_got_plak_t.png?max_width=800
http://epa.oszk.hu/03100/03105/00009/pdf/EPA03105_helyem_hazam_palotam_2018_1_020-027.pdf
https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn%3AANd9GcR0JXxq-4-VkZUcy5GIMjmDt9UjEbPm7uU_zg&usqp=CAU
<https://atankonyvontul.files.wordpress.com/2016/02/wilsoni-bc3a9kc3a9t.jpg>
https://api.europeana.eu/thumbnail/v2/url.json?size=w400&type=IMAGE&uri=http%3A%2F%2Ffrontend.mmm.monguz.hu%2FJaDoX_Portlets%2Fdocuments%2Fdocument_559510_section_290350.jpg
https://alfahir.hu/sites/default/files/styles/embed_photo/public/2019-12/A%20magyar%20munk%C3%A1ss%C3%A1lgot%20t%C3%A9v%C3%BAta%20vezet%C5%91%20zsid%C3%B3-kommunista%20propaganda%20alleg%C3%B3ri%C3%A1ja%20az%20%C3%A9bred%C5%91k%20egyik%20plak%C3%A1tj%C3%A1n.jpg?itok=wxA69am5
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11/lecke_03_026
10. <https://www.livemint.com/Leisure/ZBRp4G4izTCiSDzRvdUsCJ/Mahatma-Gandhi--Experiments-with-eating.html>
<https://www.britannica.com/biography/Mahatma-Gandhi>
<https://www.nytimes.com/2017/01/13/world/asia/india-narendra-modi-gandhi-spinning-wheel.html>
<https://www.deviantart.com/xhgtx/art/Blank-Map-of-India-and-Pakistan-525293141>
12. http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_iskolazottsag

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	3	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	4	
	9. feladat	8	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	3	
	Összesen		50
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2021. október 20.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2021. október 20. 8:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy**, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy**, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! (A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Angol rendiség	rövid
	1849 után	14.	Második ipari forradalom	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Hunyadi János törökellenes harcai	hosszú
	1849 után	16.	Nemzetiségi kérdés a dualizmus korában	hosszú
Komplex	—	17.	Magyar külpolitikai törekvések 1944-től az ezredfordulóig	korszakokon átívelő
	—	18.	A harmincéves háború és a spanyol örökösödési háború	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat az angol rendiséggel kapcsolatos. (rövid)

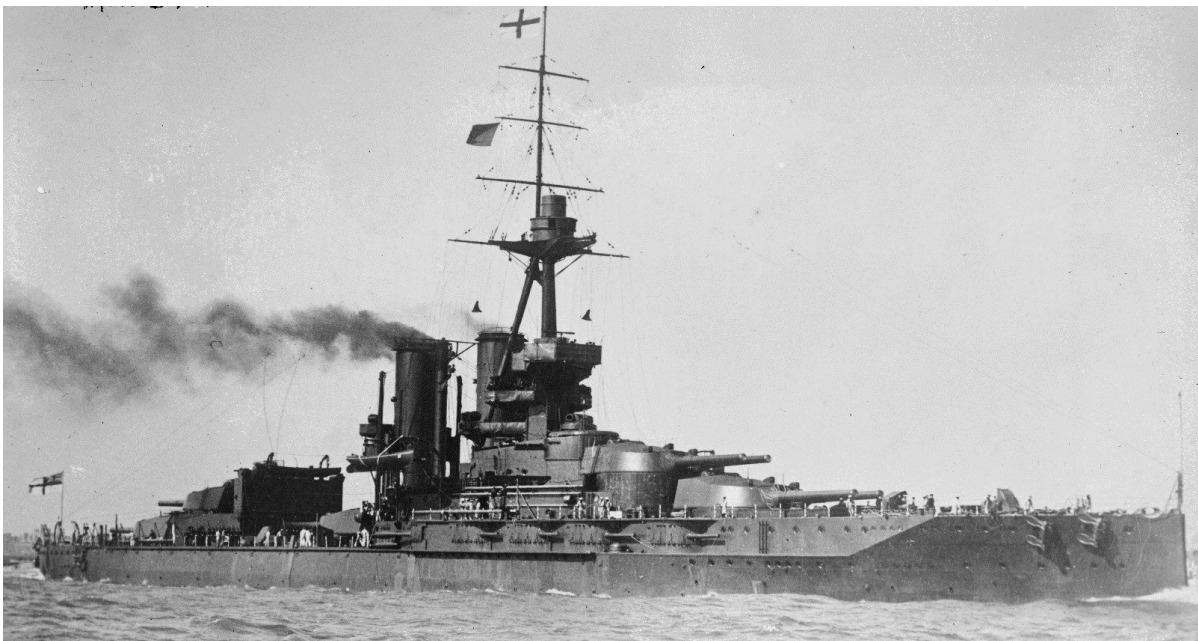
Mutassa be a források és ismeretei segítségével az angol parlament felépítését és működését a 13–14. században! Térjen ki a rendi monarchia fogalmára is! A rendi gyűlés kialakulásának történetéről ne írjon!

„Hadmegváltási és más adót csakis királyságunk közös tanácsával lehet kivetni. [...] Hasonlóképpen kell eljárni London város adóival is.” (*Magna Charta Libertatum*)

„A nevezett grófságból két lovagot, ugyanazon grófság minden városából két polgárt, minden mezővárosból két lakost válasszanak ki és a jelzett napra és helyre küldjenek el úgy, hogy a nevezett lovagok a maguk és a nevezett grófság közössége nevében, és a nevezett polgárok és lakosok a maguk és a nevezett városok és mezővárosok közössége nevében, azoktól távol teljes és elegendő hatalommal rendelkezzenek, hogy intézkedéseket foganatosíthassanak azon veszedelmek ellen, amelyek ezekben a napokban fenyegetik a királyságot.” (*Angol királyi oklevél, 13. század*)

14. A feladat a második ipari forradalomhoz kapcsolódik (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, mely tényezők ösztönözték, illetve tették lehetővé az ipar dinamikus fejlődését a második ipari forradalom során!



Az 1906-ban vízre bocsátott brit csatahajó

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám		20	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		10	

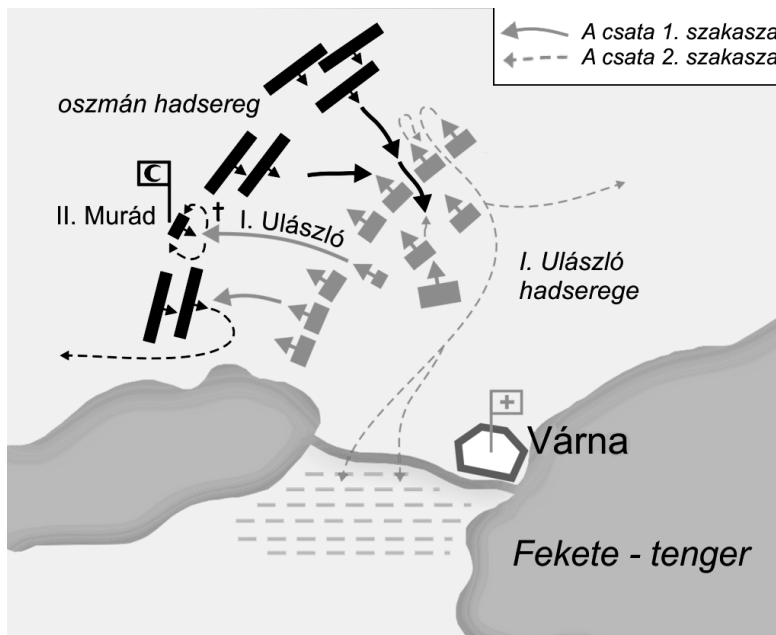
15. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Hunyadi János törökellenes harcainak legfontosabb eseményeit 1443-tól a haláláig! Térjen ki a harcok eltérő jellegére az időszak elején és végén, ismertesse az erőviszonyok változását is! Csak a had- és diplomácia-történevről írjon, a belpolitikai eseményekről ne! Használja a középiskolai történelem atlaszt!

„Ezért Ulászló király uralkodásának harmadik évében nagy költséggel jeles vitézi sereget gyűjtött, vele tartott János vajda úr is és az ország sok főura, valamint Rácország despotája, azaz királya, György is. [...] A vajda úr ezekkel áthaladt Rácországon, azaz Szerbián, egész Bulgárországon, melyet hosszú idő óta a török császár tartott hatalmában [...]. Ami élőlény eléjük került, ember vagy barom, foglyul esett, vagy elesett; a törökök városait, táborait és lakóhelyeit elfoglalták, nyomban lerontották, lángok martalékává tették. Ezek közt volt a fürdőiről híres város, a népes és gazdag Szófia. Ezt is elfoglalták, kirabolták és elhamvasztották. [...] Eközben sokezernyi ellenség jött szembe a vajda úrral, a török császár küldte rá ezeket. Ilyen módon a vajda úr öt ízben vívott kemény csatát a nála mindig nagyobb számú ellenséggel, s mindenkor győzelmet aratott.” (Részlet Thuróczy János krónikájából, 1488)

„E sok dicső diadal és sok híres győzelem eredménye az lett, hogy a török császár, Amurat [Murád], rémületében követeket küldött a királyhoz és a vajda úrhoz, állhatatosan a békességért fáradozott. Ulászló király tehát nagyjai számára Szeged városában ünnepélyes országgyűlést tartott. Az ország minden tájáról özönlöttek oda a nemesek; a császár részéről is eljött két török vajda, hogy megkössék a megállapodásszerű békességet. Meg is kötötték a szerződéstől számított tíz esztendőre és a király elbocsátotta az anatóliai pasát. A török császár pedig visszaadta Szendrőt és a többi rácországi várat György despotának.” (Részlet Thuróczy János krónikájából, 1488)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--



A várnai csata térképvázlata

„Október közepére járt az idő, amikor a magyar tábor, áthaladva Rácország földjén, elérkezett Bulgáriának földjéhez, mely a török császáré volt; az ellenséget várva, Merula mezején, melyet magyar nyelven Rigómezőnek hívnak, megállapodott. [...] A kormányzó úr pedig gyorslábú lován a csata nagy zűrzavarából messze távozott a harc mezejétől; minden katonája elhagyta, védőfegyvereit letette, úttalan utakon bolyongott: [...] találkozott valami ráccal. [...] A kormányzó úr felszólította a rácot, vezesse el Nándorfehérvárba; illő jutalmat is ígért neki. Ez nyomban ráállott: de nem a kívánt helyre vezette, amint megígérte, hanem Szendrő várába. Mikor György despota megértette, hogy a kormányzó úr a vár falai közt van, megfedkezett arról: ennek az embernek virtusa és műve volt, hogy bajos száműzetéséből újra visszakerült országa birtokába; hálátlanság vétkébe esett, és nem szívesen látott vendégként fogadta. Ugyanis fogságra vetette.” (Részlet Thuróczy János krónikájából, 1488)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

16. A feladat a dualizmus kori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a dualizmus kori magyar kormányzat nemzetiségi politikáját, valamint azt, hogyan viszonyultak ehhez a nemzetiségek! Válaszában térjen ki a magyar–horvát közjogi viszonyra is! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

A magyar tanítási nyelvű elemi iskolák aránya az összes elemi iskolán belül Magyarországon 1880 és 1913 között			
év	1880	1890	1912-13
a magyar tannyelvű iskolák aránya (%)	46,4	53,3	79,8

„Belügyminiszter úr előterjesztette, hogy a *Matica Slovenská* című tót [szlovák] irodalmi és szépművészeti egyesület működése iránt rendőri nyomozás tartatván, az ezen nyomozásról tett jelentésből kiderül, hogy a mondott egyesület [...] nem annyira az irodalom fejlesztésével, mint inkább pánszláv izgatásokkal foglalkozik [...]. A nyomozást teljesítő biztos jelentésében azon javaslatot terjeszti elő, hogy az egyesület [...] feloszlatásuk. [...] [Az előterjesztés] helyeslőleg tudomásul vétetett.” (Minisztertanácsi jegyzőkönyv, 1875. április 1.)



„Egyenlőség” (Román karikatúra, 1860-as évek. A felül álló alak a magyarokat jelképezi, az alul álló alakok a nemzetiségeket szimbolizálják.)

„Hazafias szempontból vajon kinek volna ellenvetése egy ilyen ünnepség ellen, ha az valóban a magyar állam, közös hazánk egész lakosságának ünnepe lenne? De a tervbe vett millenniumi ünnepségnek azt kell Európa számára bizonyítani, hogy [...] ez a néptörzs [a magyar nép] ezer év után is jogosultnak érzi magát arra, hogy a magyarországi állameszmének kizárólagos hordozója legyen, és hogy a magyar államnak az etnikai egység jellegét adja. [...] A megrendezésre kerülő ünnepséget és kiállítást káprázatnak minősítjük, amelyet Európa elé akarnak állítani. Ezzel a képpel akarják Európa számára kinyilatkoztatni, hogy Magyarország nemzeti békében és egyetértésben élnek.” (A nemzetiségi kongresszus vezetőinek tiltakozása)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizgapont		18	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

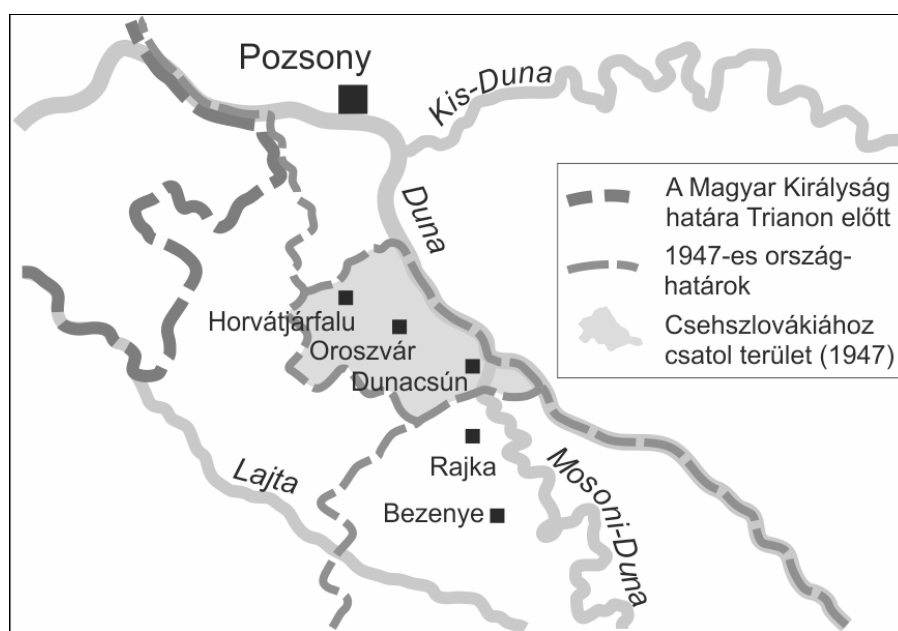
17. A feladat Magyarország 20. századi történelmével kapcsolatos. (komplex korszakokon átívelő)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyar külpolitikai törekvéseket Horthy Miklós kiugrási kísérletétől az ezredfordulóig a megadott szempontok szerint:

- kiugrási kísérlet a második világháborúból,
- a nyilasok külpolitikája,
- a moszkvai fegyverszünet,
- a párizsi béke születése,
- a Rákosi-korszak külpolitikája,
- az 1956-os forradalom külpolitikai törekvései,
- Kádár János külpolitikai mozgásterére és ennek megváltozása,
- a magyar külpolitika megváltozása a rendszerváltás idején!

„Szálasi személyi felelősségét hangsúlyozva ígéretet tett, hogy a magyar nemzet minden vonatkozásban teljesíteni fogja kötelességét. Bárhol vívják is meg a döntő csatát, a Dunánál, a Balatonnál vagy Bécs falai alatt, Németország mindenkor számíthat Magyarországra [...]. Tavaszig 20 új hadosztály lesz felállítva.” (Német jegyzőkönyv Szálasi és Hitler berlini tárgyalásairól, 1944. december)

„Magyarország megszüntette a Szovjetunió és a többi Egyesült Nemzet, közte a Csehszlovákia ellen viselt háborút, Németországgal fennállott minden viszonyát megszakította és hadat üzent Németországnak. [...] Magyarország Kormánya kötelezi magát olyan szárazföldi, tengeri és légierők fenntartására és rendelkezésre bocsájtására, melyek a Szövetséges (Szovjet) Hadsereg főparancsnokság fővezetése alatti szolgálatra rendeltethetnek.” (Az Ideiglenes Kormány által kötött moszkvai fegyverszüneti egyezményből, 1945. január 20.)



A pozsonyi hídfő, 1947

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Azt mondtam én, ha csak a belső dolgokról van szó, akkor ki lehet vonni a szovjet csapatokat minden további nélkül. Ami azonban a külső provokáció lehetőségét illeti, az még mindig fennállt, s bizonyos vonatkozásaiban mi ez időben nem vagyunk képesek védeni a saját független államunkat és általában a szocialista tábort is ezen a részen. [...] Ha mi bizonyos oldalon segítséget kapunk és erősíteni tudjuk saját néphadseregünket, akkor ez az ok is elesik. [...] Ezt senki ne értse úgy, hogy a Varsói Szerződés megszűnt volna, hogy itten lehet valamivel próbálkozni, mert azok, ha kimennek, ide is jöhetnek, ha a magyar kormány kéri.” *(Kádár János az MSZMP központi bizottságában, 1957)*

„[Henry] Kissingerrel Helsinkiben 1975. augusztus 1-én történt találkozásakor Puja [Frigyes külügyminiszter] elvtárs felvetette az amerikai külügyminiszternek a korona visszaadásának kérdését, mint ami nagymértékben javítaná kétoldalú kapcsolataink légkörét. [...] Az ő felfogásuk szerint a koronát az amerikai nép adná vissza a magyar népnek, tehát a koronát hozó és fogadó küldöttségek összetételének is ezt kellene demonstrálnia. Nem maradhatnak ki, de ne is domináljanak a kormányzati tényezők, hanem inkább a [...] társadalmi és egyházi élet képviselői legyenek túlsúlyban.” *(A magyar külügyminisztérium összefoglaló jelentése a korona visszaadásáról)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

18. A feladat a 17–18. századi nagyhatalmi konfliktusokkal kapcsolatos. (komplex összehasonlító)

Vesse össze a források és ismeretei segítségével a harmincéves háborút és a spanyol örökösödési háborút a Habsburg Birodalom és Franciaország vetélkedése szempontjából!

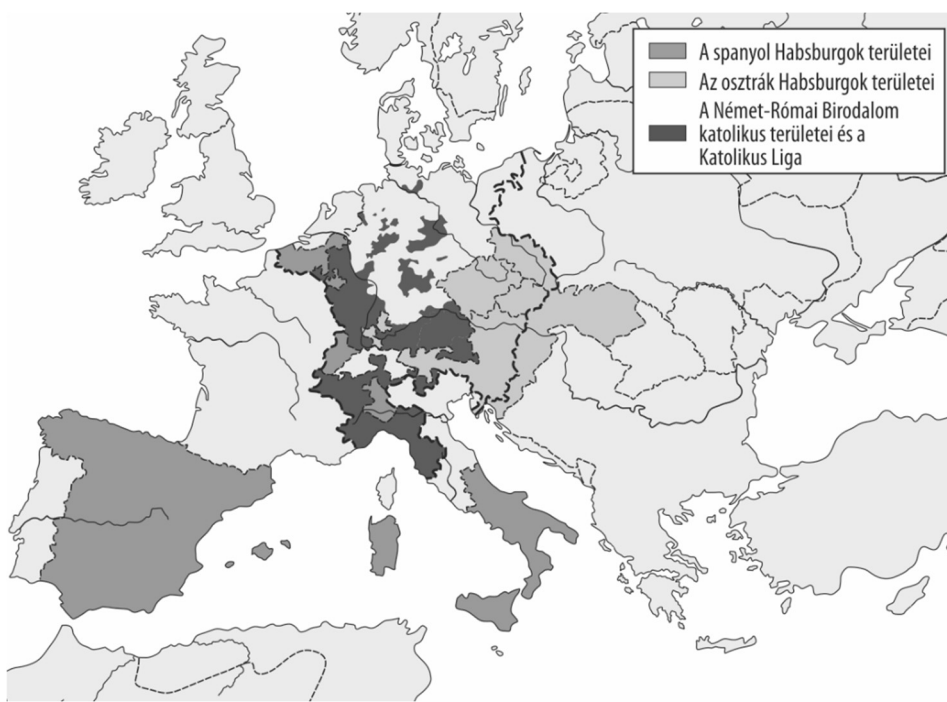
Válaszát a következő szempontok alapján fejtsse ki:

- **a Habsburg Birodalom céljai a két háborúban**
- **Franciaország céljai a két háborúban**
- **a Habsburg Birodalom szövetségesei a két háborúban**
- **Franciaország szövetségesei a két háborúban**
- **a háborúk eredményei a Habsburg Birodalom vonatkozásában**
- **a háborúk eredményei Franciaország vonatkozásában!**

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„A 17. század eleje egész Európában válságjelenségeket hozott felszínre: ezek különösen élesen jelentkeztek a széttagolt Német-római Birodalomban. [...] A vallási megosztottságot fokozta a kálvinizmus erősödése a birodalom nyugati és középső területein. A fejedelmek hatalma folyamatosan erősödött, a vallási kérdések összekapcsolódtak a tartományurak szuverenitási [önállósodási] törekvéseivel. A birodalom különféle [...] [vallású területek] tarka halmazává vált, amelyben mindenki tartott szomszédjától vagy a császártól.
(Lázár Balázs történész a harmincéves háborúról, 2011)

„Mínthogy a legdicsőbb emlékezetű II. Károly, Spanyolország királya nemrégiben gyermekek hátrahagyása nélkül halt meg, s ő császári felsége [I. Lipót] kijelentette, hogy az elhunyt király utáni trónöröklés, az ő országai és tartományai törvényesen saját dicső uralkodóházát illetik meg, a legkeresztényibb király [XIV. Lajos] pedig ugyanazon trónöröklést unokája [...] számára igyekezvén megszerezni, azzal az érvel hozakodott elő [...] [hogy az] az elhalálozott királynak valamiféle végrendeletéből származik. (A Habsburg Birodalom, Nagy-Britannia és Hollandia szövetségéből, 1701)



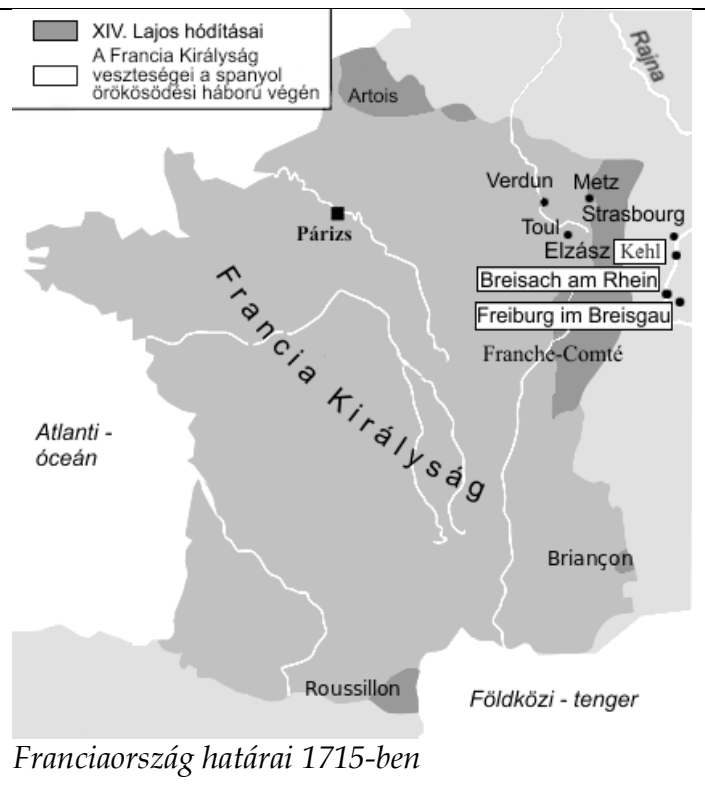
A Habsburg Birodalom szövetségi rendszere a harmincéves háborúban

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--



A Habsburg Birodalom szövetségi rendszere a spanyol örökösödési háborúban

„Először, hogy a legfőbb uralom [...] jogai és minden más jog a metzi, touli és verduni püspökségek és ugyanezen nevű városok felett [...] a jövőben a francia koronára fognak tartozni. [...] A császár mind a saját, mind a felséges osztrák ház, mind pedig a birodalom nevében minden jogról, tulajdonjogról, uralomról, birtoklásról és joghatóságról, amely eddig őt illette, lemond [...], a Francia Királyságra ruházza át. [...] Sem egy herceg az ausztriai házból nem bitorolhat, sem nem gyakorolhat jogot vagy hatalmat e területeken, akár a Rajnán inneni és akár a Rajnán túli területeken.”
(A harmincéves háború lezáró vesztfáliai békékből)



Franciaország határai 1715-ben

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

14. <https://nationalinterest.org/blog/buzz/britains-super-dreadnought-iron-duke-battleship-was-world-war-i-monster-86621>
Száray Miklós: Történelem 11. A hat- és nyolcosztályos gimnáziumok számára. Eszterházy Károly Egyetem-OFI, 2019.
15. https://www.wikiwand.com/pl/Bitwa_pod_Warn%C4%85
Thuróczy János: Magyar Krónika. Magyar Helikon 1957.
<https://mek.oszk.hu/10600/10633/10633.htm>
16. Magyarország története 6/2., 7/1. Főszerk.: Hanák Péter. Bp. 1978–79.
<https://adatbazisokonline.hu/adatbazis/minisztertanacsi-jegyzokonyvek-1867-1944>
Magyar művelődéstörténet 5. kötet. Az új Magyarország. Szerkesztette: Domanovszky Sándor. Magyar Történelmi Társulat, Bp, é.n. 155. oldal. Magyar Nemzeti Múzeum, Történelmi Képcsarnok, Bp.
Magyarország története a 19. században. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Pajkossy Gábor. Bp. 2006.
17. http://dload.ektatas.educatio.hu/erttsegi/feladatok_2018tavasz_kozep/k_tort_18maj_fl.pdf
Megegyezés a Szövetséges Szocialista Szovjet Köztársaságok, Nagy-Britannia Egyesült Királysága és Észak-Írország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország között létrejött fegyverszüneti szerződésről. [Makó] : [Szabadság ny.], 1945.
<http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/ww2/doksi/fszunet.html>
<http://magyar-historia.blogspot.com/2014/02/a-masodik-magyar-koztarsasag-kora.html>
Szerencsés Károly: A Kádár korszak. In: 20. századi magyar történelem. Szerk. Gergely-Izsák-Pölöskei. 2. bőv. kiad. Budapest, 1997. 340.
https://archivnet.hu/politika/az_elveszett_magyar_szent_korona_hazaterese_1978ban.html?oldal=7 Jelzet: MOL XIX-J-1-j-USA-IV-10-00255-11-1978. (22. d.)
18. Lázár Balázs: A harmincéves háború (1618-1648). in: Poór János: A kora újkor története Osiris Kiadó, 2009.
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_a_kora_ujkor_tortenete/ch01s02.html
<http://sagv.gyakg.u-szeged.hu/TANAR/FARKZOLT/ABSOLUTA/HANGHOLL.HTM>
https://www.wikiwand.com/hu/Harminc%C3%A9ves_h%C3%A1bor%C3%BA
Emelt történelem érettségi 2018. október
Poór János szerk.: Kora újkori egyetemes történeti szöveggyűjtemény (Osiris tankönyvek, 2000)
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f7/Louis_XIV_Expansion.svg/423px-Louis_XIV_Expansion.svg.png

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző